

[?ran'daki gsterileri nasl okumalyz](#)

ran'daki ayaklanmaların temel saikinın en azndan ilk k itibaryla ekonomik faktörler oldu ak. Ancak baka faktörlerin yan sra kresellemenin giderek uluslararası glerin lehineyerele aktörlerin iilerine mdahale etmeye imkan verdii son yıllarda, bu ekilde balayan hareketlerin siyasal ve ideolojik bir nitelik kazanma ihtimali her zaman yüksek. Nitekim Mehmed'de tam da bu nedenlerle balayan honutsuzluun farklı unsurların devreye girmesiyle birlikte baka mecraya doru ynelidiini .gryoruz

Aran Haber Agency: ran'daki ayaklanmaların temel saikinın en azndan ilk k itibaryla ekonomik faktörler oldu ak. Ancak baka faktörlerin yan sra kresellemenin giderek uluslararası glerin lehineyerele aktörlerin iilerine mdahale etmeye imkan verdii son yıllarda, bu ekilde balayan hareketlerin siyasal ve ideolojik bir nitelik kazanma ihtimali her zaman yüksek. Nitekim Mehmed'de tam da bu nedenlerle balayan .honutsuzluun farklı unsurların devreye girmesiyle birlikte baka mecraya doru ynelidiini gryoruz

Gsterilerin baarl olma ans ise halihazırda yaananların tersine, uluslararası mdahalelerden uzak kalmayla mmkn. Bir baka ifadeyle ayet honutsuzlukların ana eksenini ekonomik politikalar ise taleplerin de ekonomi eksenli olmas ve kresel glerin ilgisinden uzak durmayla mmkn. Ancak gerek atlan ah yanls sloganlar (bu kiilerin gstericilerin ne kadarn temsil ettiini bilmiyoruz) gerekse ran'n aslında bir ayb deil tam tersine iftihar edilecek Lbnan ve Gazze'ye destek meselesinin dile getirilmesi, .gstericilerin tamamnn deilse bile bir blmnn bu basiretten uzak olduunu gsteriyor

Gstericilerin bir blmnn, ran slam Cumhuriyeti'nin onun en doru politikaların hedef alarak kendi sonuçların getirecek ksr bir dngnn iine girdiklerinin farkında deiller. ran ynetimini Filistin'i desteklemekle sulamak, Kral Selman'a selam akmak, ABD ve srail'e antipati besleyen ran halk ve dnya mustazaflarının byk bir .blmnikendilerinden uzaklatrmaktan baka bir ie yaramayacaktır

Elbette bazen ekonomik nedenler, hayat pahalı ve işsizlik gibi bir takım apolitik dinamiklerle balayan gsteriler, politik bir dnme maruz kalabilir ya da sivil ieriinden syrlarak rejim kart bir grnme brnebilir. Nitekim Arap syanlarının ilk fieinin atld Tunus'ta ayaklanma, byle bir dnm yaad ve baarya ulat. Ancak Tunus'ta ekonomik giriim zgrl olmad gibi lkenin btn imkanlar bir avu yolsuzluku rejim yanlsnn elindeydi. Bunun yanında Otoriter Zeynelabidin rejimi, politik hakların tamamnn gaspetmi, halka nefes aldrmyordu. Gsteri ve ifade zgrlnden dini zgrllere varana kadar nsan haklarıyla ilgili geni bir alanda yaanan tam bir fiyaskoydu. D politikada ise Batl glerin lke zerindeki tahakkmn nn aan bir rejim vard. .Dolaysıyla halk ayaklanmas her trl meruiyete sahiptir

Ancak ran'daki durum farklı. ran'n Batnn her trl hegemonya giriimlerine itirazın tesinde dorudan kresel glerle ve onların blgesel uzants srail igal ynetimiyle ak bir atma iinde. Ikede seimler yapıyor, zaman zaman gerekleen bir takım ihlallere ramen gsteri ve ifade zgrl birok Ortadou lkesiyle kyaslanamayacak kadar fazla. Ikede slami temellere dayanan bir yarg sistemi var ve baz aksamalara ramen adalet genel itibaryla salıyor. nsanlar Ikede rahatlıkla ynetimi eletirebiliyor ve yaanan aksaklıklar dile getirebiliyorlar. Gsterilerin zerinden gnler gemesine ramen ran gvenlik gleri gsterilere yeni yeni mdahale etti ve Cumhurbakan Ruhani yapt konumada halkın gsteri hakkın teslim etti, sadece kamu binaların ve kiisel mlklerin hedef alınmasna izin verilmeyeceğini kaydetti. Btn bu veriler, iddet eylemleri .eliindeki gsterilerin rejimi hedef almasındaki haklık ve meruiyeti andran unsurlar

Peki yanl kararlar, yolsuzluk ve insan hakları yok mu? Elbette var. rnein Eski cumhurbakan Hatemi ve reformistlere yakın bazı isimlerin ev hapsinde olmaları elbette en fazla eletiriyi hak eden konuların banda geliyor. slami ran, Ikede bir zamanlar cumhurbakanı yapm bir kiinin mecburi ikamete tabi tutulmasın izah etmekte oldukça zorlanır. Ayrıca sosyal medyann bazı alanlarının kstlanması da yine eletirilebilecek hususlardan biri. Ynetimin eletiri konusu olan ve yarg mekanizmasında gelien bu tr idari yaptrm ve kararlar gzden geirmesi gerekiyor ve eminim bu son olaylar bazı idari reformların hayata geçirilmesi için nemli bir fırsat olacaktır. Btn bunlar, yine de gler ayrılna dayal, farklı erklerin birbirini

denetledii, g dengesini kendi politik mant ierisinde oturarak bir fren-denge sistemi yaratm olan ran'a .slam dnyas iin bir labaratuvar olma zelliinden hibir ey kaybettirmez

te yandan d politika meselesi ve bunun beraberinde getirdii kresel mdahale ise gstericilerin deil tersine ran'daki slami ynetimin lehine bir durum. Kresel emperyalistlere kar pasif bir duru sergilemek yerine Suriye'de, Irak'ta, Yemen'de dorudan ya da dolayl bir savaa giren her gcn hasmlarnolmas gayet doal bir durum. ran, kresel glerle atan bir yol izlemek yerine, tpk Msr ve rdn gibi srail'e normal bir devletmi gibi muamele etseydi, Suudi Arabistan ve BAE'nin blgesel projeleriyle bark politikalar .izleseydi durum elbette bundan ok farkl olurdu

ran'da u anda meydana gelen gsterilere ynelik d mdahaleye ilikin elinizde kesin bir kant var m diye sorulsa, bunu kantlayabilecek deliller elimizde yok. Ancak zaten mdahaleye hazr bir kresel emperyalizm ve onunla son derece aktif bir biimde ibirlii ierisinde olan yerel baz aktrlerin ak ifadeleriyle st dzey aklamalar, bu mdahalenin u aamada gereklemese bile nmzdeki gnlerde farkl .biimlerde meydana geleceini ortaya koyuyor

Son szm ran'daki gsterilere ynelik Suriye ve Arap dnyasndaki atmalar zerinden bir okuma yapmaya alanlara. ran'n Bear Esad'a ynelik destei, yllarca ona kar kullanld ve bundan sonra da yllarca kullanlacak. Keke slami ran'n baka alternatifi olsayd da Suriye savanda zellikle lkemizde kendisine kar tarihsel nyarglara sahip belirli kesimlerde antipatiye maruz kalmasna neden olan, en azndan ierde olduka otoriter ve kt imaja sahip bir ynetimin arkasnda durmak zorunda kalmasayd. Ancak bu, Suriye savan vekalet savana dntren baz yerel ve kresel aktrlerin devrede oldu bir srete ne kadar mmkn olabilirdi ki? Geline nokta da zaten ran'n Suriye'deki tutumunun en azndan kresel ve blgesel g mcadeleleri asndan ok da yanl bir yerde durmadn ortaya koydu. ran'n mevcut politikasnn alternatifi, Suriye'yi tekfirici gruplara ve onlar destekleyen kresel glere terk etmek ve dolayl olarak srail'in elini .glendirmektir

Hulasa, Suriye'deki mezhepi durutan hareketle ran'daki gsterilere ilikin bir okuma yapmak, kimseyi ikna etmeyecei gibi, duygusal bir okumadan teye gidemeyecektir. Kin ve fkelerin her seferinde kendisini da vurduu bir okuma biimini kimse dikkate almaz. Propaganda diliyle yaplan "analizler" sabun kp gibi geicidir ve olaylar anlamada yardmc olmayaca gibi, kendi kr vizyonlarnn gereklikle olan .bann giderek zedelenmesine yol amaktan baka bir ey yapm olmazlar

slam zkan